KONCERTI – Faithless u Tvornici u Zagrebu

POP-DANCE BEZ VJERE

Oko 1500 posjetitelja gromoglasno je podržalo pop-dance dvojac Sister Bliss, zaslužnu za autorsku stranu projekta, i pjevača Maxija Jazza i ispunilo Tvornicu do zadnjega mjesta unatoč razmjerno malenoj nakladi njihovih nosača zvuka prodanoj u Hrvatskoj

Hrvoje Horvat

Gust ovotjedni zagrebački koncertni raspored nakon Ibrahima Ferrera u Domu sportova i Chrisa Cacavassa u KSET-u u nedjelju na večer nastavljen je dolaskom britanske postave Faithless večer kasnije. Zbog vremenskih neprilika koncert je premješten s nenatkrivene lokacije stare klaonice u Heinzelovoj ulici u dvoranu Tvornice, koja je dva dana prije nastupa izašla u susret organizatorima iz Kormorana.

Oko 1500 posjetitelja gromoglasno je podržalo pop-dance dvojac Sister Bliss, zaslužnu za autorsku stranu projekta, i pjevača Maxija Jazza i, unatoč razmjerno malenoj nakladi njihovih nosača zvuka prodanu u Hrvatskoj, ispunilo Tvornicu do zadnjega mjesta. To jest do posljednjeg daha, do te mjere da je i *Vjesnikov* fotograf imao problema s rabijatnim redarima, pa još ima ožiljke na vratu od nježnih ruku koje su ga ispratile iz dvorane nakon što su završile prve dvije pjesme za vrijeme kojih se dopuštalo fotografiranje.

Svi drugi skloni benignoj pop-zabavi u nešto više od sat vremena koncerta – ne računajući kasniji DJ dodatak Sister Bliss – zamišljali su život u ritmu muzike za ples i konzumirali pjesme čija je osnovna karakteristika pumpajući ritam povremeno zamijenjen s polubaladama na tragu britpop manirizama Oasis, pseudo socijalnim temama i saharinskim melodijama.

No, Faithless su previše srednjostrujaški usmjereni da se ne bi primijetilo kako neinventivan zbroj sastojaka na koncu ne dobiva nadgradnju u završnom proizvodu, koji je ponajmanje namijenjen kritičarskim raspravama. Kombinirajući par osnovnih modela svirke šestočlana postava korektno je – s obzirom na dominantnu kompjutersku podlogu, bolje je reći »programirano« – ispunila zadatke bez nekoga vidljiva nadahnuća.

Iako se vole hvaliti da je njihov album »Outrospective« iz 2001. prodan u većoj nakladi nego albumi Chemical Brothersa, Massive Attack ili Basement Jaxx, potpuno je jasno zašto je tako; Faithless nisu niti blizu te klase izvođača i puno su p(l)itkiji od nabrojenih.

Nakon odslušanog programa teško je ne pomisliti kako je puno zanimljiviji bio nastup predgrupe, premijerno zagrebačko predstavljanje riječke postave Underground Sky, koju čini bubnjar Belfast Fooda Bobo, dva DJ-a i gostujuće vokalistice iz Putokaza. Faithless su u Zagreb stigli na svojevrsnu predpromociju idućeg albuma »No Roots«, dok su prva tri albuma prodali u nekoliko milijuna primjeraka i s njima bili gosti top-10 ljestvica u SAD i Velikoj Britaniji.

Profesionalno odrađenom koncertu nema se što prigovoriti, ali glazba Faithlessa u koncertnoj verziji teško može izdržati provjeru po jačim kriterijima, a 1500 zadovoljnih poklonika ionako je reklo svoje već u Tvornici.

Korektno i »programirano« ispunjeni zadatci: Faithless Foto: Vjesnik/Darko Mihalić

RAZGOVOR – S Ivicom Kunčevićem, redateljem drame »Otok svetog Ciprijana« Lade Martinac-Kralj, uoči praizvedbe u splitskom HNK

BLISKOST MARINKOVIĆEVA HUMORIZMA

I sama novelistika Ranka Marinkovića ima posebnu boju oporog humorizma. To je humorizam s bolnom grimasom koji je blizak senzibilitetu suvremenoga gledatelja. Ako se o teškim, opakim i prljavim trenutcima naše suvremenosti želi progovoriti umjetnički, onda je jedini način lagano humoristički pristup. Ili sam ja u godinama kada više ne mogu podnijeti patetiku direktnog izričaja, kaže Ivica Kunčević

Četrnaesto izdanje Marulićevih dana, festivala hrvatske drame i autorskog kazališta, što će se u splitskom HNK održati od 21. do 28. travnja, bit će otvoreno praizvedbom drame »Otok svetog Ciprijana« koju je prema motivima Ranka Marinkovića napisala Lada Martinac-Kralj, a režirao Ivica Kunčević. Uz stručnu pomoć prof. Mihovila Dulčića, koji ga je akcenturirao i obradio na srednjodalmatinsku čakavicu, ovaj komad na splitsku kazališnu pozornicu dospijeva nakon sedam verzija dorađivanja.

U »Otoku svetog Ciprijana« isprepleću se tipični marinkovićevski motivi, a predstava okuplja brojnu glumačku ekipu, uz gostovanje doajena hrvatskoga glumišta Pere Kvrgića. Glavni lik Frane Mandalina tumači Ratko Glavina, a ulogu je preuzeo od Borisa Dvornika, koji je od sudjelovanja u predstavi odustao zbog zdravstvenih problema.

Redatelj Kunčević u HNK u Splitu gostuje nakon punih trinaest godina, a u razgovoru za *Vjesnik* govori o značaju predstave, kvaliteti teksta Lade Martinac-Kralj, te pojašnjava zašto se splitskoj publici predstavlja nakon višegodišnje pauze.

– Ja sam od onih redatelja koji u prosjeku rade dvije predstave godišnje. Nisam redatelj koji se nudi, već onaj kojeg zovu. Kad pristanem na posao, slijedi ozbiljan i precizan dogovor oko komada. Tu sam vrlo osjetljiv, jer nisam redatelj kojeg se može puno trošiti.

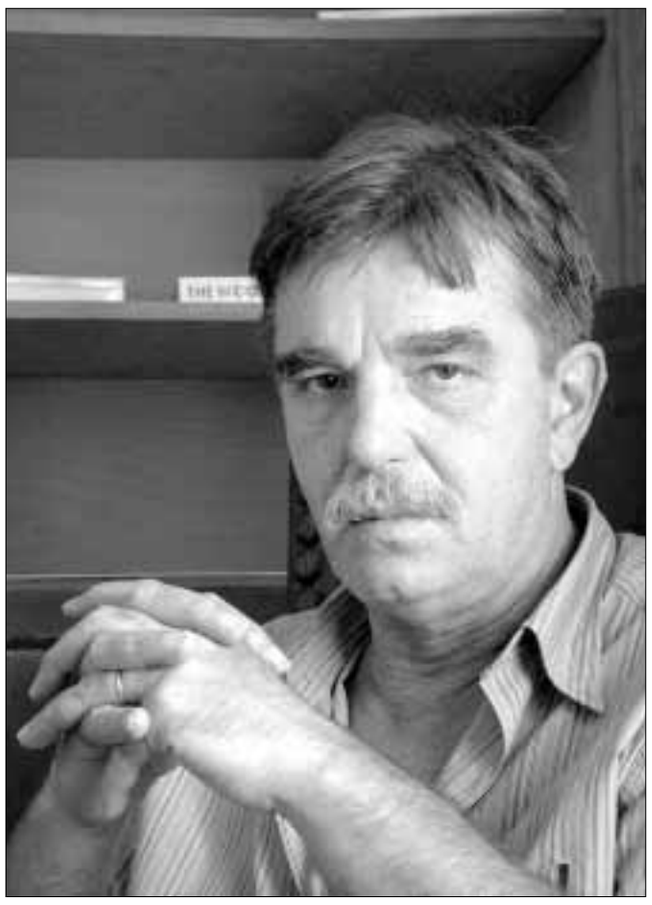

Ivica Kunčević: Radim u prosjeku dvije predstave godišnje – nisam redatelj koji se nudi, već onaj kojeg zovu

Metafora otoka

● Koji su razlozi za postavljanje »Otoka Svetog Ciprijana« na splitsku kazališnu pozornicu?

– Ima ih puno. Ovo je, sada se usuđujem kazati, izuzetan tekst Lade Martinac-Kralj. Nastao je prema motivima novela Ranka Marinkovića i temelji se na otočkom svijetu pa je cijeli ambijent blizak Splitu, ne samo po govoru, već i po mentalitetu. Inspirirajući se Marinkovićem, Lada Martinac-Kralj je zaokružila izvrstan komad koji zrači poetičnošću univerzalnog, a takav tekst za mene je značio automatski pristanak na rad. Intendant splitskog HNK Milan Štrljić posao na ovoj predstavi ponudio mi je prošloga ljeta i odmah sam reagirao pozitivno.

S druge strane, uvijek se gleda da određeni komad odgovara ansamblu koji ga igra. Splitski glumci odlično poznaju govor i mentalitet koji izvire iz »Otoka svetog Ciprijana«. Ansambl HNK Split je moćan, vrijedan i radišan. Uz izvrsne splitske glumce, u predstavi sudjeluje i Pero Kvrgić kojemu je dodijeljena manja, ali krasna uloga, te zanimljiva mlada glumica Dora Polić.

Da bi se shvatili još neki razlozi za postavljanje ovoga komada na pozornicu, treba istaknuti temu kojom se bavi i koja će publiku zainteresirati, uzbuditi pa čak i uzrujati. Radi se o jednoj skučenoj i zatvorenoj otočkoj sredini gdje su, kao i u svim sličnim sredinama, ljudi posvađani. Drama, pa čak i tragedija, počinje kada shvatimo da ni najmlađi ljudi ne mogu nadvladati glupave sporove svojih predaka i svoju jadnu prošlost. To je tema koja se meni čini vrlo ozbiljnom.

Mjesto ispalo iz povijesti

Druga je pojava stranca u toj maloj sredini. Pojava šarmantne Francuzice, koja upada u sredinu punu svađa i netpeljivosti, dovodi do prodaje otoka za nikakvu paru.

To je, pak, tema o kojoj danas možemo čitati u novinama, iako se ovdje radi o imaginarnom otoku. Međutim, na nivou metafore, ta se situacija može proširiti na svaku malu sredinu, a nemam dojam da je Hrvatska velika sredina.

● Tema je, dakle, gotovo svevremenska, a njenu suvremenost označili ste i minimalističkim scenskim rješenjima?

– Kada imamo komad koji je ukorijenjen u neku tradiciju i etničku povijesnu zbilju, te istodobno, kao svaka dobra literatura, sve to nadilazi i preobražava se u metaforu, onda za uprizorenje predstave treba naći doslovni scenski prostor. On sigurno nije bitno realističan, već poetski, što znači da je reduciran. U slučaju »Otoka...« na pozornici imamo samo jedan trošni kostur vrlo trošnog zvonika na kojem je sat davno stao.

Naime, ljudi iz naše priče stalno imaju probleme s vremenom, sat često ne otkucava vrijeme, tako da, na neki način, i život stoji. To je jedno uspavano mjesto ispalo iz vremena.

● Lada Martinac-Kralj tekst je napisala na duhovit način pa je u konačnici dobila humorno-tragičnu predstavu. Takav pristup stvaranju teksta i predstave dodatno podcrtava gorku ozbiljnost teme?

– Da, jer i sama novelistika Ranka Marinkovića ima posebnu boju oporog humorizma. Jasno je da smo Lada, ansambl i ja upravo na tom senzibilitetu gradili predstavu. To je humorizam s bolnom grimasom koji je blizak senzibilitetu suvremenog gledatelja. Ako se o teškim, opakim i prljavim trenucima naše suvremenosti želi progovoriti umjetnički, onda je jedini način lagano humoristički pristup. Ili sam ja u godinama kada više ne mogu podnijeti patetiku direktnog izričaja.

Mira Jurković

NA FESTIVALU DESET PREDSTAVA

SPLIT, 20. travnja – Sve je spremno za početak 14. Marulićevih dana, osmodnevnog festivala hrvatske drame i autorskog kazališta, u okviru kojeg će se na pozornici splitskoga HNK izvesti 10 predstava u konkurenciji. Rečeno je to na konferenciji za novinare koja je u utorak, uoči početka festivala, održana u splitskome HNK.

Festival će biti otvoren u srijedu predstavom zagrebačke udruge KUFER »U noći« u dramatizaciji i režiji Tomislava Pavkovića. Uslijedit će svečana dodjela nagrada Ministarstva kulture »Marin Držić« za najbolji dramski tekst u prošloj godini, a nastavit će se praizvedbom domaćina »Otok Svetog Ciprijana« koju je prema novelama Ranka Marinkovića napisala Lada Martinac Kralj u režiji Ivice Kunčevića.

Na programu su još i varaždinska predstava »Hrvatski bog Mars«, riječka »Filumena Marturano« te zagrebačke »Božanska glad«, »Kino predstava«, »To samo Bog zna« i »Octopussy« te jedna beogradskoga Ateljea 212 pod nazivom »Dvije« na tekst Tene Štivičić i režiji Snježane Banović.

U izvankonkurencijskom programu festivala bit će izvedene dvije predstave, »Hajdemo skakati po tim oblacima« splitskog dramskog ansambla i »Balkanski Špijun« Satiričkoga kazališta Kerempuh.

Dok je zbog bolesti glumice u cijelosti otkazano izvođenje Krležina »Latinovicza« u režiji Zlatka Viteza zagrebačkoga Gavelle, predstava dvojca Jelčić-Rajković »Radionica za šetanje, pričanje i izmišljanje«, koja se morala održati u Dubrovniku, bit će djelomično prikazana na video projekciji u foajeu HNK Split.

Novost Marulićevih dana su trodnevni stručni razgovori o temi »Hrvatski dramatičar u središtu«, koje će voditi hrvatski pisac Miro Gavran, a održat će se i tradicionalni okrugli stolovi nakon predstava. Zadnjega dana festivala najboljim pojedincima i predstavama u cjelini bit će dodijeljene festivalske nagrade Marul u devet kategorija. **M. J.**

PROJEKTI – Lektorat nizozemskog jezika ponovno otvoren na Filozofskom fakultetu u Zagrebu

ZA DIJALOG IZMEĐU DVAJU NARODA

ZAGREB, 20. travnja – Nakon četverogodišnje stanke na Filozofskom fakultetu u Zagrebu ponovno je pokrenut lektorat nizozemskog jezika, koji je i službeno otvoren u utorak uz prigodnu raspravu o ulozi malih kultura u Europi i mogućim oblicima kulturne suradnje između Hrvatske i Nizozemske. Lektorat nizozemskog osnovan je u sklopu Odsjeka za germanistiku, vodi ga Hans Verschoor, a na fakultetu se nadaju da će za nekoliko godina lektorat prerasti u katedru.

Za dijalog između dvaju naroda lektorat je važan jer je studij jezika nositelj nematerijalne kulturne razmjene, utvrdio je nizozemski veleposlanik u Hrvatskoj dr. Lionel S. Veer. Ponovna uspostava lektorata uskoro bi mogla rezultirati uspostavljanjem kontakata s profesorima i lektorima na katedri kroatistike na Odsjeku za slavenske književnosti Sveučilišta u Amsterdamu te proširenjem znanstvene suradnje. Dodatnu potporu lektorat bi mogao dobiti i od nizozemskih fondova za podupiranje nizozemskih književnih prijevoda širom svijeta, najavio je nizozemski veleposlanik.

Uvodnu riječ održali su i dekan Filozofskog fakulteta prof. dr. Neven Budak te pročelnik Odsjeka za germanistiku prof. dr. Dragutin Horvat.

U raspravi koja je uslijedila moglo se čuti da nizozemska čitalačka publika vrlo slabo poznaje hrvatske pisce. Hrvatske književnike na nizozemski je prevela Lela Zečković-Faverey. Tako je, nakon »Djetinjstva u Agramu«, nedavno izašao i Krležin »Povratak Filipa Latinovicza«. Hrvatski PEN stupio je u kontakt s festivalom poezije »Poetry International Rotterdam«, kazala je predsjednica hrvatskog PEN-a Sibila Petlevski. Jača komunikacija moguća je zahvaljujući književnim festivalima i fondovima, a suradnju će uspostaviti i gostovanje nekolicine nizozemskih književnika potkraj godine na festivalu »Književnost uživo« u organizaciji PEN-a i Hrvatskog društva pisaca, najavila je Petlevski.

Gioia Ana Ulrich nedavno je prevela filozofski roman »Priča koja slijedi« Ceesa Nootebooma. Mlade nizozemski prozaike uskoro ćemo moći upoznati i u Antologiji nizozemske kratke priče, a skorašnji Festival kratke priče ugostit će nizozemsku spisateljicu Manon Uphoff, najavio je urednik Antologije Roman Simić.

Da kontakt ne mora biti isključivo na razini književnosti, pokazale su uspješne izložbe mladih hrvatskih umjetnika s Darkom Fritzom na čelu u Amsterdamu i aktualna izložba nizozemskih umjetnika u Klovićevim dvorima, čulo se u raspravi.

U utorak je održana književna radionica nizozemskog pjesnika Arjena Duinkera o suvremenoj nizozemskoj književnosti.

Martina Kalle

GLAZBA – Trio Wanderer iz Pariza nastupio u Zagrebu

GENIJ IMPROVIZIRANJA

Zdenka Weber

Poklon-koncert Francuskoga instituta u Zagrebu zagrebačkoj publici predstavio je renomirani Trio Wanderer iz Pariza, koji je nastupio u dvorani Hrvatskoga glazbenog zavoda.

Violinist Jean-Marc Phillips-Varjabédian, violončelist Raphaël Pidoux i pijanist Vincent Coq završili su studij na Konzervatoriju u Parizu, a poslije su se usavršavali u SAD, Kanadi i SR Njemačkoj. Naziv »Trio Wanderer« asocijacija je na poznatu solo-popijevku Franza Schuberta, a upućuje na putovanja, šetnje, lutanja i nastupe glazbenika diljem svijeta.

Vrlo zainteresiranom slušateljstvu Trio Wanderer predstavio se »Triom br. 1 op. 18 u F-duru« Camillea Saint Saënsa, Triom »Lettres Melêés« (Miješana pisma) Thierryja Escaicha i »Triom br. 1. op. 8 u B-duru« Johannesa Brahmsa. Nakon Saint Saënsova plastičnog glazbenotehničkog sloga koji su glazbenici izveli usklađenom suigrom jasnih obrisa, slijedila je skladba orguljaša i skladatelja Thierryja Escaicha, u nas manje poznatog suvremenika, koji uživa glas genija u improviziranju i skladanju za orgulje.

Poznat je kao skladatelj izvanredne lakoće i nepogrešivosti pri odabiru uzora od gregorijanskog i luteranskog korala, preko tonalnosti do politonalnosti, uz jedinstveno amalgamira kreativne slobode. Takvom se predstavila i glazba njegovih »Miješanih pisama«, koja su krajnje originalna, neporecivo individualna, ali i bogato sintetička. Puninom zvuka i disciplinirano gestom uveli su nas članovi Trija Wanderer u glazbu skladatelja čije smo djelo prvi put čuli na zagrebačkom podiju.

I na kraju u Brahmsovoj romantičnoj patetici sklonoj glazbenoj strukturi francuski su glazbenici nalazili poticaje za dinamičke uspone i stišavanja i melodijsko-ritmičku konzervaciju u troje.

IZLOŽBE – »Odijelo – društveni status!?« u Muzeju grada Zagreba

ODJEĆA ODAŠILJE PORUKU O OSOBI

ZAGREB, 20. travnja – »Odijelo – društveni status!?« naziv je izložbe otvorene u utorak u Muzeju grada Zagreba na kojoj su predstavljene fotografije, panoi i replike povijesne odjeće te ona suvremena. Radi se o pregledu odjeće, svakodnevne, svečane i radne te karnevalskih kostima, od srednjega vijeka do danas, za žene, muškarce i djecu.

Postav je podijeljen na šest cjelina, a to su »Sport i rekreacija«, »Umjetnici«, »Pri radu«, »Uniforme«, »Političari« i »Svakodnevica«. Nižu se odijela poštara, policajca, vatrogasca, kupača, lovca, sportaša, pekarice, grofice, glumice, pjevačice i drugih.

Veliko zanimanje za panoe: Istim likovima različita odjeća Foto:Vjesnik/Ivan Šebelja

Veliko zanimanje vladalo je za panoe jer se istim likovima mogla rotiranjem dodavati različita odjeća.

Autorica izložbe je Vesna Leiner, muzejska pedagoginja, koja je napisala i tekst u pratećem katalogu, a uz Miljenka Gregla zaslužna je i za likovni postav. Odjeća i moda odraz su društvenih i ekonomskih odnosa jednoga vremena, smatra Leiner, dodajući da odjeća utječe na izgled osobe, na njezino držanje i stav. Naglasila je da ona odašilje poruku o osobi – njezinoj moći, ulozi i ugledu u društvu, a stav prema odijevanju određen je kulturnim i civilizacijskim nasljeđem.

Istaknula je da se čovjek odijeva s obzirom na temperaturu iz zaštitnih, estetskih i moralnih razloga. Objavila je da izložba prikazujući ruho otkriva i povijesne osobe. Tu su car i kralj Franjo Josip I., vođa ilirskoga preporoda Ljudevit Gaj, gradonačelnik Zagreba Adolf Mošinski, ban Kraljevine Hrvatske, Slavonije i Dalmacije Dragutin Khuen-Hedérváry, književnici August Šenoa i Miroslav Krleža, skladatelj Ivan pl. Zajc, slikar i grafičar Tomislav Krizman, operna pjevačica Milka Trnina, kazališna glumica Ljerka Šram i drugi.

Izložba se odvija u okviru zajedničkog projekta pod naslovom »Odijelo« kojim će 30-ak hrvatskih muzeja svojim programima obilježiti 18. svibnja, Međunarodni dan muzeja. Ravnatelj MGZ Vinko Ivić rekao je da se radi o muzejsko-edukativnoj i nagradnoj igri pokrenutoj prije devet godina od Muzejsko dokumentacijskog centra, a organizator programa je Sekcija za muzejsku pedagogiju Hrvatskoga muzejskog društva.

Izložbu je otvorila Heda Šlogar, savjetnica za muzejsku djelatnost pri Uredu za kulturu grada Zagreba, izražavajući zadovoljstvo što su akciju ustanova u Zagrebu prihvatile i one u ostalim dijelovima Hrvatske.

Vlasta Tolić